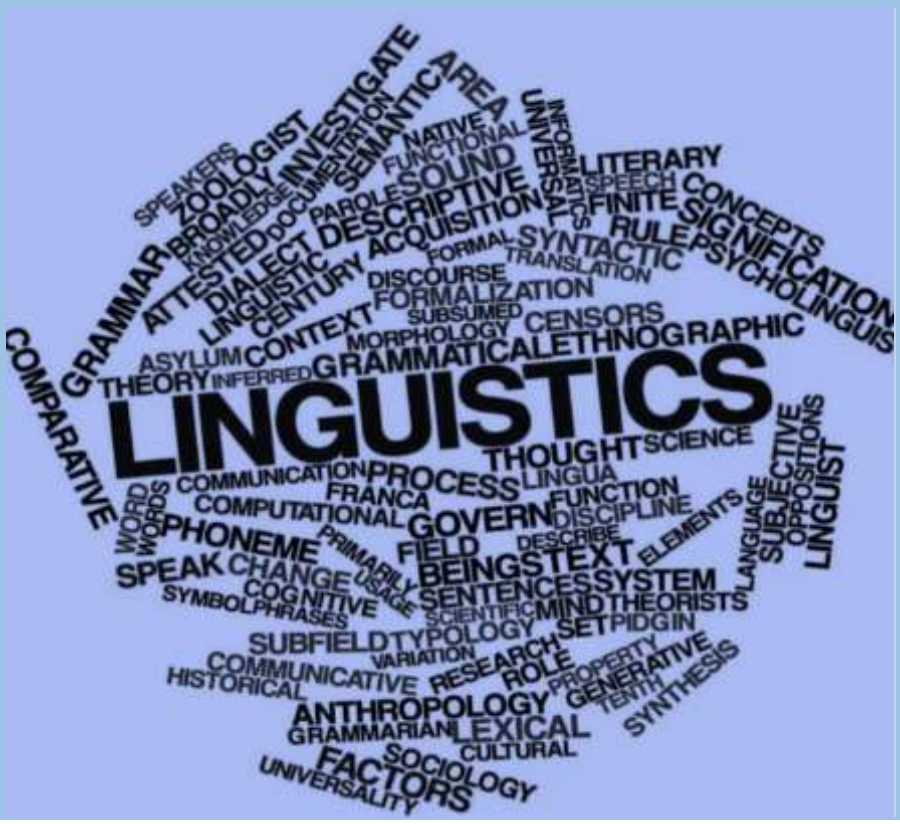


МАТЕРІАЛИ

IV Всеукраїнського науково-практичного семінару

«Лінгвістика, лінгводидактика та міжмовна комунікація»

7-8 жовтня 2026 року





ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОВІТРЯНИХ СИЛ ІМЕНІ ІВАНА КОЖЕДУБА

КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ

МАТЕРІАЛИ
IV Всеукраїнського науково-практичного семінару «Лінгвістика, лінгводидактика та міжмовна комунікація» 7-8 жовтня 2026 року

Харків

2026

УДК 378.147:811.111'243:81'27:62

Столяренко Оксана Василівна,
Вінницький національний технічний університет,
Столяренко Олена Вікторівна,
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
м. Вінниця

СУЧАСНА ЛІНГВОДИДАКТИЧНА МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ ДО МІЖКУЛЬТУРНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Глобалізація технологічного простору, розширення міжнародного науково-технічного співробітництва, реалізація спільних інженерних проєктів та академічна мобільність висувають нові вимоги до якості підготовки фахівців інженерних спеціальностей. Сучасний інженер є не лише носієм спеціальних технічних знань, а й повноцінним суб’єктом міжнародної професійної комунікації. Зазначене зумовлює трансформацію цілей іншомовної освіти у закладах вищої освіти технічного профілю: перехід від суто академічного вивчення мови професійного спрямування до формування міжкультурної професійно-комунікативної компетентності.

Проте практика засвідчує наявність суперечності між зростаючою потребою ринку праці у фахівцях, здатних ефективно здійснювати професійну взаємодію в полікультурному середовищі, та переважанням традиційних знанієво-орієнтованих підходів у викладанні іноземних мов у технічних університетах. Виникає гостра потреба у розробці та впровадженні цілісної сучасної лінгводидактичної моделі, яка б системно поєднувала мовну, фахову та міжкультурну складові з урахуванням цифровізації освітнього середовища.

Процес підготовки майбутніх інженерів до міжкультурної професійної комунікації у сучасному вищому навчальному закладі технічного профілю розглядається як складна, динамічна та відкрито-синергетична система, що

потребує цілісного методологічного та структурного моделювання. Розроблена лінгводидактична модель інтегрує у єдиний освітній простір декілька взаємопов'язаних та взаємозумовлених блоків, а саме цільовий, методологічний, змістовий, процесуально-технологічний та результативно-оцінювальний.

Фундаментом зазначеної моделі виступає цільовий блок, який визначає орієнтири всієї освітньої траєкторії та передбачає формування міжкультурної професійно-комунікативної компетентності майбутнього інженера як комплексної інтегративної властивості особистості. Ця компетентність охоплює гармонійну сукупність мовної, соціокультурної, професійно-компенсаторної та цифрової субкомпетентностей, що забезпечують готовність фахівця до ефективної фахової взаємодії у полікультурному середовищі.

Цілі та завдання підготовки реалізуються через методологічний блок, який окреслює підходи та принципи організації освітнього процесу. Провідну роль відіграє синергетичний зв'язок компетентнісного, міжкультурного, когнітивно-комунікативного та предметно-мовного інтегрованого підходу (CLIL). Застосування підходу CLIL дозволяє органічно поєднати засвоєння фахового інженерного матеріалу із поглибленням іншомовної майстерності, що зумовлює актуальність дотримання принципів професійної спрямованості, культуровідповідності, контекстного навчання та міждисциплінарної інтеграції [2, с. 88].

Методологічні засади безпосередньо трансформуються у змістовий блок моделі, що структурований за основними модулями професійної діяльності сучасного інженера. Зміст підготовки охоплює лексико-термінологічний та інженерно-технічний модуль, орієнтований на міжнародну стандартизацію та технічну документацію; соціопрофесійний та діловий модуль, спрямований на опанування ділового етикету та правил презентації проєктів; а також міжкультурно-подієвий модуль, що розкриває

стратегії подолання соціокультурних бар'єрів та вирішення конфліктів у міжнародних інженерних командах [4, с. 14].

Зміст навчання знаходить своє практичне втілення в межах процесуально-технологічного блоку, який визначає вибір форм, методів та засобів освітньої взаємодії. Акцент зміщується у бік інтерактивних та проєктних методик, серед яких особливе місце посідає метод міждисциплінарних інженерних проєктів, аналіз міжкультурних професійних кейсів (Case-study), а також симуляційні ігри, що відтворюють умови роботи у міжнародних R&D центрах. Залучення сучасних цифрових платформ та освітніх середовищ для синхронної й асинхронної комунікації забезпечує високий рівень автентичності та занурення студентів у реальний контекст професійного спілкування [1, с. 45].

Завершальним ланкою побудованої моделі є результативно-оцінювальний блок, призначений для діагностики рівня сформованості досліджуваної компетентності. Він включає когнітивний, мотиваційно-ціннісний, діяльнісно-поведінковий та рефлексивний критерії із відповідними показниками.

Результати експериментальної апробації окремих компонентів моделі в умовах викладання іноземної мови професійного спрямування засвідчили позитивну динаміку: у експериментальних групах спостерігалося зростання рівня володіння фаховою лексикою та технічним тезаурусом, а також суттєве підвищення показників міжкультурної толерантності та готовності до командної роботи порівняно з контрольними групами [5, с. 203]. Це доводить високу ефективність розробленої лінгводидактичної моделі та доцільність її широкого впровадження в систему вищої технічної освіти.

Список використаних джерел:

1. Столяренко Ок. В., Столяренко Ол. В. Міждисциплінарний підхід до формування міжкультурної професійної комунікативної компетентності